

Internationellt Kulturutbyte: Teater Resa till Finland: Samarbete med Isis Teatteri

Marta Ciconesi, scenograf. Kivik.

Det internationella kulturutbytet genomfört perioden 30.7-8.8.2012 samt 16-21.9. 2012.

Jag blev inbjuden av Isis Teatteri, Helsingfors, att delta i ett tvärkonstnärligt projekt: ”HS. – en hyllning till Helene Schjerfbeck's liv och konst”, inför Schjerfbeck's 150 års jubileum.

Resultatet utarbetades till en scenisk och visuell redovisning i form av en föreställning i Ateneum salen, Ateneum Konstmuseum, Helsingfors, med premiär den 20.9.2012. Föreställningen var en konstnärlig ”kommentar” till den stora retrospektivutställningen över Helene Schjerfbeck, som pågick parallellt i samma hus. Utbytet sträcker sig även till ett planerat Sverigebesök av Isis Teatteri med HS.-projektet till Göteborg, då samma Helene Schjerfbeck utställning ska visas på Göteborgs Konstmuseum och på Waldemarsudde i Stockholm.

HS. -projektet var uppdelat i tre faser eller tre workshop tillfällen. Isis Teatteri stod för det ekonomiska stödet för den 1:a workshopen: min resa, uppehälle och boende (de stod för boende även för de resterande workshops). Utöver, fick jag ett stipendium à 17 000 SEK av Isis Teatteri för mitt konstnärliga bidrag.

Konstnärsnämndens stipendium för internationella kulturutbytet täckte kostnaderna för den 2:a och 3:e workshopen; resorna, traktamenten och kostnaderna för frakt av scenografin till Finland som jag tillverkade i Sverige. (à 6 820 SEK)

Ateneum stod för materialkostnaderna för scenografin. Konstmuseet stod också för vårt möte med Schjerfbeck-experterna och möjligheten att fritt besöka den omfattande Schjerfbeckutställningen, och ha fri tillgång till det digitala reproduktionsmaterialet från konstverken.

Inom HS. projektet har det konstnärliga mötet mellan regissören Liisa Isotalo, dansarna Leena Gustavson, Jyrki Haapala, Riika Siirala från Isis Teatteri (Finland), ljussättaren Ilkka Häikiö (Sverige), kostymtecknaren Chiara Pellizzer (Sverige), videokonstnären Eglé Eigirdaites (Vilnius, Litauen) och mig själv som scenograf, givit oss möjligheten att delta i den numera sällsynta processen inom teater: att det första utkastet av ett manus skrivs tillsammans och helt utifrån våra egna sceniska premisser.

Korsbefruktningen av våra idéer som format manuset från begynnelsen, gav mycket utrymme för våra enskilda sceniska uttryck att växa i, inte minst att fritt tolka Helene Schjerfbeck's konst och öde genom våra olika sceniska uttryck.

Projektet har haft som mål att hitta: *”visuella uttryck som är lika moderna idag och berör publiken i vår samtid i lika hög grad som Schjerfbeck's konst gjorde under hennes tid”*.

Denna förutsättning var dock det svåraste att komma överens om och det krävde många diskussioner och framställande av konkreta exempel innan vi slutligen accepterade att vi hade olika visioner av vad det *”moderna för vår tid”* skulle innebära för projektet, och till följd av det, böjde oss för ett mer poetiskt och lyriskt resultat – som dock togs emot med positivt kritik från vår testpublik - 25 medlemmar av den psykoanalytiska föreningen i Helsingfors! Som vi inte hade en aning om skulle komma!

Publiken på premiären gav oss sedan en strålande respons. En av recensionerna på svenska, finns som bilaga i denna redovisning.

Lärdomarna från projektet för mig som scenograf har varit det rika baltiska samarbetet som definitivt kommer att vara en bestående kontakt för framtida projekt. Det har också varit intressant att samarbeta med Ateneum konstmuseum, som öppnade sina dörrar för vår research men som även har bidragit till att en helt annan publik har sökt sig till vårt samarbetsprojekt i form av föreställningen.

Vi arbetar nu på att få föreställningen till Stockholm i ett samarbete mellan Isis Teatteri, Waldemarsudde och Dansens Hus.

Med vänliga hälsningar

Marta Ciconesi

Recension Huvudstadsbladet i Helsingfors:

Recension **Scen**

Helene Schjerfbeck's liv och rörelse

DANSTEATER
HE. En hyllning till bildkonstnären Helene Schjerfbeck's konst

Text och regi: Liisa Isotalo. Dansare och koreografi: Leena Gustavson, Riikka Siirala, Jyrki Haapala. Scenografi: Marta Ciconesi. Dräkter: Chiara Pellizzer. Ljus: Ilkka Häikiö. Video: Egle Eigirdalte. Musik: Hartmut von Lieres. Ljud: Sinikka Isoniemi. Isisateaterns föreställning på Ateneum 26.9.

■ Ljus och skugga, ansiktens komposition, färgerna – i laxrosa, grått och grönt – lyfts inte sällan fram när man talar om Helene Schjerfbeck's konst. Ytterligare en dimension belyses i dansteaterföreställningen *HS* på Ateneum, nämligen rörelsen. Den gröna-

de konstnären (Leena Gustavson), vitsminkad med fluorescent persikomonen som i tavlan *Cirkusflickan*, haltar ner för trappan med stel överkropp och händerna ofta stödjande korsryggen. I en annan scen ser vi henne på huggat när Riikka Siirala snör på sig dansskorna och förevisas med konstnärens krita.

Modellernas poser i bekanta Schjerfbeckverk avslöjas lustfyllt genom dansen. Liisa Isotalo står för text och regi i den skissartade föreställningen. Fragmentariskt skildras också livet, men framför allt lyckas teatergruppen Isis frammana stämningarna i hennes konst.

Lika viktig som koreografin och dansarnas insatser är färgskalan och de känslomättade bilder som Marta Cielo-

nesis scenografi, Chiara Pellizzers dräkter, Ilkka Häikiös ljus och Egle Eigirdaltes video skapar. De bygger upp en föreställning som verkligen ser ut som Helene Schjerfbeck. Texten stöder det visuella men konkurreras ibland ut. Bildspråket är nämligen vackert och starkt.

Vistelsen i Paris blir en kofoni av franska röster och häftiga prismetiska ljusreflektioner. Vännen Einar Reuter (Jyrki Haapala) sprider ljus i tillvaron och förevisas ömt och energiskt i målningen *Seglaren*. Schjerfbeck's verk levandegörs sensuellt och väl ute i museets korridorer inser jag att jag inte skulle överraskas om motiven klev ut ur ramar.

Isabella Rothberg

029 080 1381. isabella.rothberg@ÅSCLF

ALERT KONSTNÄR. Inkännande tolkar Leena Gustavson rollen som Helene Schjerfbeck
CENTRALARKIVET FÖR BILDKONST/VEDÅÅ EDVÉS